

ОСОБЛИВОСТІ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ З ОСОБАМИ ПОХИЛОГО ВІКУ

Лаврентюк Даша

Особи похилого віку є однією з ключових груп, що потребують соціальної підтримки. Їхня стратифікація визначається віком та внутрішньою структурою спільноти. Актуальність дослідження зумовлена зростанням ролі соціального обслуговування, важливістю прямого контакту соціальних працівників з клієнтами та необхідністю ефективного розв'язання проблем літніх людей. Відповідно до класифікації, прийнятої ВООЗ та геронтологічною асоціацією до літніх відносяться особи у віці 60–74 років, до осіб похилого віку 75–90 років, до довгожителів старших 90 років [1–4].

Метою тези є обґрунтування особливостей соціальної роботи з особами похилого віку.

Соціальна робота з особами похилого віку спрямована на забезпечення їхньої адаптації, підтримку життєвої активності та покращення якості життя. Вона охоплює психологічну допомогу, соціалізацію, освітні програми, медичний та побутовий супровід. Ефективна організація соціальних послуг сприяє зниженню рівня тривожності, розвитку самостійності та інтеграції літніх людей у суспільство, забезпечуючи їм належний рівень добробуту та соціальної захищеності.

Соціальна робота з цією категорією населення має будуватися виходячи з властивих їй особливостей і соціальних проблем, з якими вони стикаються в процесі свого соціального і особистісного функціонування. До основних проблем похилого віку належать такі:

1. Обмеження життєдіяльності осіб похилого віку. Це одна з найгостріших і найболючіших проблем, з якою стикаються багато членів суспільства, які досягли похилого віку і змушені, через вікові особливості, відмовитися від багатьох звичних соціальних ролей і статусів.

2. Виключення літньої особини з активної життєдіяльності та зміна характеру

її взаємовідносин з оточуючими людьми.

3. Різке зниження соціального статусу літньої особи у суспільстві.

4. Наявність великої кількості вільного часу та якість наповнення.

Одним з важливих ефективних механізмів вирішення і пом'якшення соціальних проблем громадян похилого віку в умовах модернізації українського суспільства є організація їх соціального обслуговування.

Соціальне обслуговування – це діяльність соціальних служб із соціальної підтримки, надання соціально-побутових, соціально-медичних, психолого-педагогічних, соціально-правових послуг та матеріальної допомоги, проведення соціальної адаптації та реабілітації громадян, які перебувають у скрутній життєвій ситуації.

Територіальні центри соціального обслуговування забезпечують підтримку осіб похилого віку, сприяють їхній адаптації та покращенню якості життя. Основні напрями роботи включають соціальну допомогу вдома, тимчасове денне перебування та термінову допомогу. Центри надають побутові, медичні, юридичні та культурні послуги, організовують харчування, гуманітарну допомогу та соціальний супровід для непрацездатних осіб, співпрацюючи з державними та громадськими організаціями. В центрі соціального обслуговування відпрацьовуються та застосовуються нові технології соціальної роботи з людьми похилого віку. Так, відділення денного перебування спеціально створюються для адаптації осіб похилого віку до нових умов серед собі подібних через спілкування; організуються групи самопомоги та взаємодопомоги. Відвідування відділення денного перебування дає людям похилого віку можливість не тільки безкоштовного харчування та медичного обслуговування, але й зміцнює віру в себе і свою значущість для соціуму [4].

Надання допомоги вдома крім матеріальної та натуральної підтримки дає можливість надавати клієнтам юридичні, психологічні та долікарські послуги та консультації. Війна провокує високий рівень тривожності, страху та агресії,

погіршуючи сімейні стосунки. Зростає вживання психоактивних речовин, а демобілізовані військові часто мають ПТСР, що викликає дратівливість і неконтрольовані спалахи агресії. Психологічна травма та вразливість стають ключовими факторами насильства під час війни.

Будинки сестринського догляду (хоспіси) зазвичай організовуються при лікарнях і призначаються для проведення курсу підтримуючого лікування тяжкохворих, переважно літнього та старечого віку. Основними напрямками роботи цієї установи є [1]: кваліфікований медичний догляд; соціальне обслуговування; своєчасне виконання лікарських призначень та процедур; медична реабілітація хворих та літніх осіб; динамічне спостереження за станом хворих і осіб похилого віку; своєчасна діагностика ускладнень або загострень хронічних захворювань.

Таким чином, суть соціальної роботи з людьми похилого віку полягає, передусім у створенні мережі установ соціального обслуговування, сприяють формуванню сприятливих ситуацій, корисних контактів, задоволенню потреб літніх осіб як особливої соціальної групи населення, створенню хорошої атмосфери для гідної підтримки їх можливостей. Соціальна робота сприяє також виявленню позитивного потенціалу громадян «третього віку», які стають помітною суспільною силою, допомагає оцінити накопичений практичний досвід, наблизити національну політику та соціальні програми до потреб старіючого населення.

Список використаних джерел

1. Бойко О. А., Бойко Н. О. Соціальна робота з догляду вдома людей похилого віку в умовах воєнного стану. Київ : Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова, 2023. 256 с.
2. Іванова І. Б. Соціальна робота з людьми похилого віку : навч. посіб. Київ : Університет «Україна», 2023. 220 с.
3. Семигіна Т. Сучасна соціальна робота. Київ : Академія праці, соціальних відносин і туризму, 2020. 275 с.
4. Якубова Л. Порівняльний аналіз особливостей організації соціальної роботи з людьми похилого віку в Україні та за кордоном. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Педагогіка, соціальна робота». Вип. 36. С. 209-211.